

WROCLAWO KWIJAWSKIE

Prenumerata
na miejscu mk.
225.000, na pro-
wincji i z odno-
szeniem do do-
mu 250.000 mk.

Ogłoszenia
za wiersz nonpa-
relowy pierwsza
strona 10000 mk.,
druga i trzecia
5000 mk., czwar-
ta 6000 mk. Ogł.
drobne 4000 mk.
za wyraz, tłust.
druk, podwójnie,
najmniejsze ogł.
40000 m. Dla za-
graniccy ceny o
100% wyższe.

Adres Redakcji i Administracji: Księgarnia Powszechna, ul. Brzeska 17. — Redakcja i Administracja otwarta od g. 10 r. do 3 i od 5 do 6 wiecz.

Redakcja rękopisów nadesłanych nie zwraca; nadsyłane bez oznaczenia honorarium uważa za bezpłatne; prosz, by pisane były po jednej stronie. Ogłoszenia przyjmow. są do g. 12
REDAKTOR PRZYJMUJE CODZIENNIE, OPRÓCZ NIEDZIEL I ŚWIĄT, OD GODZINY 3-BJ DO 4-BJ PO POŁUDNIU. — TELEFON REDAKCJI 26. № P. K. O. 61.783.

Wszystkich PP. Kupców zawiadamiamy, że na sezon gwiazdkowy jesteśmy w możności sprowadzić większe zapasy **szklanych ozdób choinkowych wprost z polskiej fabryki**. Ze względu na duży wkład kapitału potrzebnego na zaopatrzenie się w większe ilości tego artykułu, prosimy PP. Kupców o wcześniejsze zamawianie i zadatkowanie, gdyż spóźnionym, zapotrzebowaniom sprostać nie będziemy mogli. Za pieniądze wpłacone towar będzie dostarczony po cenie w dniu zadatkowania.

KSIĘGARNIA POWSZECHNA
I DRUKARNIA DIECEZJALNA
WE WROCŁAWKU

*Ale chcesz się chlubić zbiorami plennymi
Zwracaj serce do nieba a dłonie do ziemi.
Kajetan Koźmian.*

O oszczędnościach.

Prócz troski o wzmoczenie dochodów, konieczną jest troska o przeprowadzenie oszczędności. Wszyscy uznają potrzebę oszczędności. Co do tego niema sporu. Różnice zdań dotyczą pytania, czy naprawdę przeprowadzenie najsurowszego nawet programu oszczędności w budżecie o tyle zbliży ten budżet do równowagi, ile może przynieść wzmocnienie dochodów skarbowych. I, zależnie od tego, do jakiej warstwy ktoś należy, jakie reprezentuje interesy, zależnie od tego więcej lub mniej mówi o oszczędnościach. Urzędnik państwowy, robotnik kolejowy, woła przedewszystkiem o podatki, bo zresztą one niewiele mu zrobią, a obawia się redukcji, oszczędzania na niskich zresztą uposażeniach, a znowu ktoś, kto nie lubi płacić podatków, jest entuzjastą oszczędności.

Przeciwstawianie oszczędności podatkowi niema żadnego sensu. Nie można mówić: oszczędności albo podatki, lecz trzeba powiedzieć: podatki i oszczędności. Kraj, który znalazł się na brzegu finansowej przepaści, który musiał się zdobyć na wielkie dzieło naprawy skarbu, ten kraj nie może osiągnąć tego na jednej tylko drodze, bo inaczej cała reforma będzie kuleć. Ministrowie skarbu, którzy musieli wydobyc z społeczeństwa wielkie dochody, byli zazwyczaj wielkimi sknerami, bronili się przed rozdrapywaniem skarbu. A właśnie u nas koniecznym jest, przy tak nieuporządkowanych stosunkach skarbowych, zwrócić równomierną uwagę na obydwa te czynniki. Bo jakkolwiek ogólna suma naszych wydatków, czy to w porównaniu z innymi krajami, czy też w porównaniu z tem, co było przed wojną, przedstawia się niezbyt imponująco, to jednak i ta suma wydatków przeszła siły naszego skarbowego organizmu, przynajmniej w obecnej chwili, gdy mamy jeszcze do czynienia z marką polską.

Gdy jest mowa o oszczędnościach, nie należy mieszać z sobą dwóch rzeczy: oszczędności we właściwym tego słowa znaczeniu, powściągnięcia publicznego zbytku i marnotrawstwa i powstrzymania się od wydatków, w zasadzie bardzo słusznych, na które jednak nie stać nas w tej chwili. Pomieszczenie tych dwóch odrębnych kwestji wywołuje niepotrzebne bałamuctwo.

Oszczędność w zwyczajnym tego słowa znaczeniu jest konieczną zarówno w gospodarstwie państwowym, jak i prywatnym; jest podstawą wszelkiego racjonalnego gospodarstwa. Państwo polskie musi być bardzo oszczędnem, gdyż ze względu na swoje strategiczne położenie, kształt swoich granic, ma w pewnych kierunkach większe wydatki, niż wiele innych państw. Chodzi tu o następujące rzeczy: c) by państwo spełniało tylko te zadania, które musi spełniać, b) by przy spełnianiu tych zadań posługiwało się możliwie najmniejszą ilością ludzi, c) by wszelkie wydatki rzeczowe, wszelkie czynności administracyjne były wykonywane przy stosunkowo najmniejszym nakładzie sił i kosztów. By te postulaty wypełnić, musi państwo zwinąć niepotrzebne urzędy i instytucje, następnie przeprowadzić redukcję ilości pracowników, a wreszcie przeprowadzić konieczne uproszczenie w administracji ogólnej i gospodarczej. U nas w każdym z tych kierunków można zrobić bardzo wiele, chociaż nie wszystko da się zrobić odrazu.

Te oszczędności w budżecie państwowym mają potrójną doniosłość. Najpierw zbliżają budżet do równowagi—a znaczenia tego czynnika nie trzeba podkreślać. Powtóre wszelkie uproszczenia administracyjne, porzucenie przez państwo wtrącenia się w rzeczy, w które ono nie potrzebuje się wtrącać, ułatwiają życie państwu i obywatelom, podnoszą jakość

Kwiaciarnia „WIOSNA”

BRZESKA 17.

Na przyjazd p. Prezydenta Rzeczypospolitej przygotowała wielką ilość kwiatów ciętych. Posiada również niebywałą ilość kwiatów doniczkowych.

administracji, wzmagają tempo życia gospodarczego, a potrzeby tylko oszczędna administracja państwowa może mieć zaufanie obywateli, może skutecznie na nich nakładać nawet wielkie ciężary. Na podatki składają się nieraz i wdowie grosze, składają się sumy z wielkim trudem wydobyte z obrotu gospodarczego. Państwu—rozzutnikowi niechętnie się płaci podatki, takiemu państwu, niechętnie się pożyczają. Wchodzi tu więc w rachubę czynnik natury psychicznej, którego nie wolno lekceważyć.

To są oszczędności, które zawsze trzeba stosować, zarówno wtenczas, gdy się chce dojść do równowagi budżetu, jak i wtenczas, gdy budżet jest w równowadze.

Ale zostaje druga część, tak zw. programu oszczędnościowego: chodzi tu nie o naszą oszczędność we właściwym tego słowa znaczeniu, lecz o zaniechanie wydatków na cele, które nawet najlepsze, bardzo konieczne, na które to wydatki nie stać nas w tej chwili. Powstrzymanie się od tych wydatków jest konsekwencją faktu, że mamy zły pieniądz, zmniejszoną zdolność płatniczą, mało nagromadzonych rozporządzalnych kapitałów, a wielki deficyt.

Grzeszyliśmy wiele przez zbytek publiczny, przez marnotrawstwo, tworzenie niepotrzebnych urzędów i t. d., kto wie jednak, czy również wielkich szkód nie przyniosło robienie wydatków na wielkie nawet cele, które to wydatki nie miały żadnego pokrycia. Chcieliśmy zbudować rychle państwo polskie przy pomocy pieniądza papierowego. A papier to bardzo nietrwały materiał budowlany — i łatwo zapalny.

R. Rybarski.

Do polskiej młodzieży akademickiej.

Otrzymałmśmy odezwę poniższą z prośbą o wydrukowanie.

KOLEŻANKI I KOLEDZY!

Rok mija od czasu, jak polska młodzież akademicka w słusznej obronie narodowego charakteru Wyższych Uczelni, zagrożonych obcym zalewem zwróciła się do swych bezpośrednich Władz — Senatów Akademickich, przedkładając z pełnym zaufaniem palącą sprawę obrony naszych Wszechnic i postulatów wprowadzenia „numerus clausus”.

Władze akademickie, według oficjalnych odpowiedzi, wówczas otrzymanych, uznały w większości wypadków, iż sprawa ta musi być załatwiona albo przez rząd, albo przez władze ustawodawcze Rzeczypospolitej. Ponieważ pierwsza z wymienionych dróg zawiodła, został wniesiony odpowiedni projekt do Sejmu, jako ostateczny możliwy w tych warunkach środek załatwienia sprawy.

W chwili obecnej stan prawny jest już inny, gdyż p. minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego wydał zarządzenia w związku z art. 86-ym Ustawy o Szkołach Akademickich.

Właściwe władze akademickie, a więc rady wydziałowe, są od tej chwili w możność zastosować słuszną zasadę, iż z dobrodziejstw państwa wszyscy mogą korzystać w sprawiedliwej mierze, t. j. odpowiadającej wypełnieniu przez nich obowiązków względem państwa.

Stwierdzamy, wobec tego, iż punkt ciężkości sprawy „numerus clausus”

znajduje się znowu w pełni w kompetencji władz akademickich.

Koleżanki i koledzy! Polska młodzież akademicka drogą praworządną dążyła do przeprowadzenia swego postulatu. A jeśli z tego powodu pewne czynniki rozgłaszają, iż „numerus clausus”, był tylko hasłem politycznym, sprawą dla innych celów wygrwaną, a obecnie zapomnianą, to się mylą, lub czynią to właśnie dla innych celów i w złej wierze: Naczelny Komitet Akademicki w imieniu polskiej młodzieży akademickiej, oraz prowadzący sprawę Centralny Komitet Wykonawczy dla „numerus clausus” stwierdzają i podkreślają z całym naciskiem, iż sprawa ta dotąd będzie prowadzona, póki nie zostanie w ten, czy inny sposób uwieńczona pomyślnym wynikiem.

Na podstawie uchwały b. Komitetu Wykonawczego II-go ogólnego zjazdu P. M. A. i w wykonaniu uchwał III-go ogólnego zjazdu P. M. A. Naczelny Komitet Akademicki wzywa polską młodzież akademicką do zastosowania się nadal w sprawie „numerus clausus” do działań i zarządzeń tych organów, które dla tej sprawy zostały powołane, a mianowicie: Centralnego i miejscowych komitetów wykonawczych w sprawie „numerus clausus”, działają one w ścisłym porozumieniu z Naczelnym Komitetem Akademickim i zwołują wiece sprawodawcze w środowiskach akademickich, gdzie dokładnie oświetlą

obecny stan i podadzą dane statystyczne z ostatniego okresu.

Wówczas dopiero okaże się, w jakiej mierze zasadniczy postulat polskiej młodzieży akademickiej został przez czynniki, od których realizacja jego wyłącznie w danej chwili zależała — odczuty, a zaufanie, które kierowało wyborem dróg działania — usprawiedliwione.

Koleżanki i Koledzy!

Wzywamy Was do zachowania spokoju i karności, jednocześnie do wytrwania na raz zajętem stanowisku. Uczelnie nasze będą obronione.

Naczelny Komitet Akademicki:

(—) S. Łazierowicz, (—) Wejko.

Prezes: (—) W. Jaxa Bąkowski,

Wiceprezesi: (—) J. Baliński - Jundziłł,

(—) W. Lewandowicz, Sekretarze:

(—) S. Kaczorowski, (—) J. Rabski,

Członkowie: (—) Z. Boniecki,

(—) Chwałewik, (—) S. Grodzki,

Za Naczelny Komitet Akademicki w sprawie „numerus clausus”:

Prezes: (—) H. Pankiewicz, Sekretarz: (—) Z. Stypułkowski.

Warszawa, dnia 18.X 1923 r.

Osadnictwo wojskowe

Objedzając Wołyn, w Łucku dowiedziałem się, że uroczystość poświęcenia mogiły Powstańców z 1831 r., znajdującej się na jednej z działek żołnierskich w Watyfłaci, została odłożona. Po odwiedzeniu powiatowego Związku Osadników w Łucku, wyruszyłem zaraz do Horochowa. Wjeżdżając do Horochowa ujrzeliśmy oddział konny; byli to osadnicy wojskowi, którzy wyjechali na nasze spotkanie zatrzymaliśmy się, poznając dużo znajomych twarzy byłych oficerów i żołnierzy i po wzajemnych powitaniach ruszamy dalej, z przodu oddział 16-tu konnych z prezesem pow. Zw. Osadników Wojsk. na czele i taki sam oddział za wózkami eskortując nas, pod dowództwem jednego z pełno-nadziałowców.

Wjeżdżamy do Horochowa; pogodno, prześlicznie, dzień świąteczny, cała ludność wyległa na ulicach, zatrzymujemy się na chwilę przed siedzibą powiatowego Związku, ażeby powitać oczekujących tam osadników, a następnie przejeżdżamy środkiem miasta i jedziemy dalej.

W konferencji, którą odbyliśmy w jednej z osad w gronie pow. Zarządu Oddziału i przedstawicieli Kół, wyjaśniono sprawy bieżące, i postanowiono zwrócić baczną uwagę na urządzenie zimowych kursów z dziedziny gospodarki rolnej, gospodarstwa domowego, ogrodnictwa i rękodzieł, oraz kursów historii i literatury polskiej, które sami osadnicy, posiadając zasób ludzi z wyższym i zawodowym wykształceniem, będą mogli urządzać z 4 tygodniowym programem wykładów,

na miejscu, w osadach, z udziałem kobiet i nawet miejscowej ludności.

Następnie zwiedziliśmy osadę.

Dom obszerny, lecz kompletnie zrujnowany i pomimo dużo włożonej pracy i energii, zaledwie 3 pokoje mogły być dotychczas do porządku doprowadzone: zwłaszcza, że w pozostałej części domu mieszka jeszcze 6 rodzin osadników, którzy czekają na przydzielone im działki.

Budynki gospodarcze również w czasie wojny zniszczone zostały tymczasowo podreperowane, ale wymagać będą jeszcze olbrzymich nakładów w przyszłości, szkielec zaś stodoły pokrywa się nowym dachem. Inwentarz żywy i martwy w komplecie i porządnie utrzymany.

Wracając do domu, koło schodów

Kocham, Cię Boże!

*Kocham Cię, Boże, w przestrzeniach bezmiernych,
Kiedy skinieniem niebo się zapala
I gwiazd miliony staje Tobie wiernych,
Choć w pełni blasku, pokorniechno, z dala —
Że się przegląda i hen wnika w morze,
Kocham Cię, Boże!*

*Kocham Cię, Boże, w rzymskim Twym Kościele,
Co wśród nawałnic i burz stoi trwale;
Przez sakramenty łagodzi trosk wiele
I łaską wiedzie ku szczęściu i chwale —
Że się przyszością Kościoła nie trwożę,
Kocham Cię, Boże!*

*Kocham Cię, Boże, za ojczystą ziemię,
Za tych wód szarych przejrzyste roztoce,
Gdzie się rozsiadło łute polskie plemię,
Gdzie Orzeł Biały skrzydły tak łopocze —
Że nasz jest Baltyk, Kujawy, Pomorze,
Kocham Cię, Boże!*

*Kocham Cię, Boże, za te światłe wodze,
Co nas prowadzą ku lepszej przyszłości,
A w chwilach smutku każą milczeć trwodze
I niecą tyle promiennej radości —
Że ich umysłem Twa łaska pomoże,
Kocham Cię, Boże!*

*Kocham Cię, Boże, za te białe kwiatki
Lilji, pierwiosnków i konwalji śnieżnej,
Co stroją skronie mej przeczyszczonej Matki,
Hejnaty grają miłości bezbrzeżnej —
Żeś urodzaje bujne dał i zboże,
Kocham Cię, Boże!*

*Kocham Cię, Boże, w pięknie dziewic duszy,
W szepcie modlitwy i w wytrwałej pracy,
Co zda się bryłę świata z posad ruszy, —
Choćsem robotnik tak dziś małej płacy
I że me oko już płakać nie może,
Kocham Cię, Boże!*

BIERKOJAN.

murowanych, prowadzących na ganek, a własnoręcznie ocementowanych przez żonę kapitana, i na przeciw klombu kwiatów, przez nią zasiane, o widzę nową żniwiarkę, która niedawno skończyła swą pracę.

Wieczorem po kolacji, zasiadamy przy kominku i płomykach palącego się ogniska (dla osuszenia świeżo odnowionego pokoju), wspominamy dawne czasy na Ukrainie i różne wiersze naszych poetów, które kołysały nasze dzieciństwo i podtrzymywały marzenia pięciu pokoleń, o Wolnej i Niepodległej Polsce, dziś już zmartwychwstałej.

W następnym liście postaram się już bez sentymentu zobrazować osadnictwo nasze.

Wrazie kompromitacji przypadłby już cień marzenia o uznaniu Rosji Sowieckiej de jure przez ową tak pogardzoną i zwalczaną burżuazję zachodu.

Narazie Moskwa wysłała do Berlina, do „swoich” worek milionów rb. złotych na poparcie rewolucji robotniczej.

Jednak wodzowie czerwonego wschodu zdają sobie dobrze sprawę że to jest za mało. Był niedawno moment, w który rząd Stresemana nie utrzymałby się, gdyby nie „zdrada” proletariatu. Oto socjaldemokracja niemiecka podtrzymała Stresemana. A jednak uzbrojeni komuniści byli zbyt blisko by nie wybuchła walka. Turingen, Saksonia, Braunschweig zbroczył się krwią. Ogłoszono tam władzę proletariatu. W Kremlu prowodyrzy-sztabowcy Komuny nie-

mieckiej zatykają czerwone chorągiewki.

Pracę tę i nastrój rządu sowieckiego najlepiej ilustruje obecne oblicze prasy rosyjskiej. Całe szpalty wypełnione są depeszami — o „sytuacji w Niemczech”. Która wygra biała, czy czerwona?

Charakterystyczną białą plamę na mapie niemieckiej stanowią Prusy Wschodnie, Baden i prowincja Nadreńska.

Cziczeryn i Trocki nie wiedzą jeszcze, która strona zwycięży. Więc oficjalnie mówi się „Sowiety — nie angażują się w tej akcji” — Sowiety zajmują postawę wyczekującą — gdy tymczasem prasa już zaczyna uderzać we właściwą nutę, demaskując fałszywą grę Kremła. Oto petersburska „Prawda” zamieszcza artykuł pióra naczelnego prowodyra profinternu

MYSŁI.

Wybrał J. K.

*Widziałem indjan dzikich w Ameryce
I wiem, w ojczyźnie własnej wyszli
[na co,*

*Gdy pogardzili rzemiosłem i pracą,
Na łowy jeżdżąc lub malując lice —
Językiem mówiąc pokoleń nieżywych,
Mową, co w własnej się spętała du-*

*[mie,
Podstępnie milcząc o prawach drażli-*

*[wych,
Dlatego, że ich wyrażać nie umie.
Wiem, czemu język stracili i czemu
Rzucają włócznie do chmur ci nie-*

*[czemni,
Ci heroiczni a służący złemu,
Życiem obmierzli, uśmiechem przy-*

*[jemni. —
Widziałem mężów z piórami na głow-*

*[wie,
Noszących tarcze ze skóry żubrowej,
I wiem, że po nich nie spala się*

*[wdowy,
Że marnie zginą ci wielko-ludowie —
Zupełni pychą, energią i ciałem...*

— Lecz nie tu koniec tego, co wi-

*[działem!
Cyprjan Norwid.*

Sprawy robotnicze.

Robotnicy przemysłu fajansowego, metalowego i budowlanego otrzymali od 16 b. m. zgodnie z wykazem miejskiego biura Statystycznego określającego 75% wzrostu drożyzny za pierwszą połowę października, 75% podwyżki.

Robotnicy przemysłu papierniczego, więc fabryk: celulozy i papierni Szwarczsteina otrzymali 83 1/2% podwyżki od 16 b. m., to jest tyle, ile wzrost drożyzny wykazał na pierwszą połowę października Główny Urząd Statystyczny w Warszawie. Należy tu nadmienić, że pomimo to, że robotnicy fabryk papierniczych, których płace były regulowane podług statystyki warszawskiej, otrzymali 8% od 16.X. wyżej niż robotnicy innych gałęzi przemysłu we Włocławku, to jednak w ogólnej ilości otrzymali mniej ponieważ na 1 października otrzymali niecałe 14% podczas, gdy pozostały przemysł zastosował podwyżkę 1. X. 32 1/2%.

Dla tego robotnicy żądają od 1 listopada takiej podwyżki, jaką wykazuje statystyka plus różnicę, jaka wynosi między statystyką wrocławską, a warszawską za ostatnie 3 miesiące.

Mus.

RYNEK PIENIĘŻNY.

WARSZAWA, 25. X.

Funt angielski	7.835.000
Dolar	1.725.000
Frank szwajcarski	310.000
Frank francuski	100.000
Korona czeska	51.975
Korony austriackie (100)	24.70
Marka niemiecka	0.00001

W piekle przygotowań rewolucji świata.

„Jeśli nie teraz, to już nigdy” — powiedział Cziczeryn, siedząc w Kremlu, nad rozpostartą mapą strategiczną Rzeszy niemieckiej. Wojenna rada czerwonego wschodu zbiera się i radzi, jakie zająć oficjalne stanowisko w stosunku rozpoczętej w Niemczech wojny domowej. Chodzi bowiem o to, czy otwarcie oświadczyć: Oto nasza robota, zaczęliśmy, więc ruszamy ją kończyć, czy też jeszcze wyczekiwać i nadsłuchiwać, co przyniosą depesze, emisariusze, konfidenci i agitatorzy.

Dylemat ten jest zbyt poważny, aby Sowiety miały zaryzykować swoim stanowiskiem międzynarodowym.

Międzynar. Zw. Zaw.) Łozowskiego który bez ogródek pisze: „Ostatnie wypadki w Niemczech postawiły Rosję przed najbardziej odpowiedzialnym zadaniem niż pomoc materialna dla walczących robotników niemieckich. Bezprzeczenie, posłany jeden milion rubli złotych do Niemiec okazał poważną pomoc rewolucji. Lecz walczący robotnicy niemieccy mają prawo żądać od Rosji czegoś więcej. Obronić i zasłonić własną pierś niemiecką rewolucję przed zewnętrzną i wewnętrzną kontrrewolucją — oto są nasze zadania najbliższego dnia.”

To dla nas nie jest obojętnem. Bowiem Polska jest pierwszym szansem, na którym sowiety zechcą komsmać pierś swą zasłonić pozoję w Niemczech.

T. T.

Co niesie dzień?

Październik
26
CZWARTEK

Dziś: Ewarysta, Frumen-
cjusza
Jutro: Sabiny, Floren-
cjusza.
Słow.: Lutosława
Wschód słońca o g. 6.18
Zachód o g. 16.30
Wsch. księżycy o g. 17.46
Zachód o g. 7.39

Spostrzeżenia Stacji Meteorologicznej we Włocławku.

Październik	Godzina	ciężnienie powietrza w m/m 700+	temperatura w stopniach Celsjusza	zachmurzenie 0-10	Kierunek i szybkość wiatru w mtr/sek.
24	21	42,0	13,0	5	S - 5
25	7	42,9	9,5	10	C - 0
25	13	44,5	13,3	10	W - 2

W dniu 24 paździer. najwyższa temperatura wynosiła 18,3°, najniższa 8,7°. Opad 5 mm.

Przygotowania do przyjazdu p. Prezydenta. W związku z przyjazdem p. Prezydenta do Włocławka w dniu 23 b. m. pod kierownictwem p. prezydenta Krauzego zawiązał się subkomitet, który ma na uwadze wykonanie strony technicznej uroczystości przyjęcia p. Prezydenta Rzeczypospolitej w murach grodu Władysława. Uchwalono wystawić 5 bram: 1) na ul. 3-go Maja, 2) na ul. Kościuszki, 3) na rogu 3-go Maja i Żabiej, 4) na rogu ul. Cyganki i Brzeskiej, 5) na rogu ul. Cyganki i 3-go Maja, jak również udekorować most na Wiśle.

Zestrzały. Nadzwyczajna próba strażacka odbędzie się dnia 27 października b. r. o godz. 3-ciej p. p. Zbiórka członków przed czatownią przy ul. Żabiej.

Zebrań Stow. Właścicieli Nieruchomości odbędzie się w sobotę dn. 27 b. m. o godz. 5 po poł. w sali T-wa Krajozn. Kaliska 1. Omawiane będą sprawy dużej wagi, zatem o przybycie jaknajliczniejsze wzywa Zarząd.

Przedstawienie na budowę kościoła św. Stanisława. W niedzielę dnia 28 b. m. w „Polonii” młodzież ze „Spójni” powtórnie odegra piękną sztukę p. t. „Gwiazda Syberji”. Czysty dochód przeznaczają młodzież na budowę kościoła. Cel ten, jak również to, że sztuka jest wzniosła i piękna, sprawdzą dużo publiczności.

Rząd interwenjuje. W sprawie redukcji pracy w tutejszych fabrykach do 4 dni w tygodniu odbyła się wczoraj konferencja w Starostwie. W konferencji wzięli udział prócz przedstawicieli przemysłowców i robotników, inspektor pracy p. Kowalik, p. starosta Olszewski i wicewojewoda warszawski, p. Manteufel, który specjalnie został delegowany przez władze centralne dla zbadania sytuacji we Włocławku i poczynienia interwencji celem utrzymania pracy przez całe 6 dni w tygodniu.

Widzimy, że Rząd interesuje się głęboko sprawą robotniczą, skoro na przedstawienie sytuacji o tutejszym przemyśle przez Sekretariat Okręgowy Chrześc. Związek Narod., jak i p. starosta. Rząd wysłał swego pełnomocnika, którego przyjazd, mamy nadzieję, wpłynie dodatnio zapobiegnie większej niedoli robotniczej i sprawi, że fabryki będą czynne przez całe 6 dni w tygodniu.

Ku uwadze. Będąc częstym gościem miasta Włocławka, wypada mi przechodzić przez tak zwany „przejazd kolejowy” ulicą Kaliską do Długiej. W miejscu, gdzie stoi krzyż i zaczyna się ul. Węglarna stale podczas deszczu jest ogromne błoto, a przy nim sadzawka i jest wprost trudno przebyć ten kawałek przestrzeni (nie więcej 30 łokci), żeby się nie zanurzyć w błocie jakiegoś świerc metra. Doprawdy, ma się wrażenie, że miasto Włocławek jest to jakaś zapadła nora, a na czele bezpieczeństwa i higieny

stoi jakiś „wójt”. Dla lepszego podkreślenia nadmienić wypada, że jest to jedyny zakątek z całego Włocławka w ten sposób upośledzony przez ojców tego miasta, pomimo, że łączy miasto z przedmieściami Bularki i Kokoszki, gdzie codziennie po kilka tysięcy, a może więcej ludzi spieszy do pracy oraz młodzieży do szkół. Blisko rok temu została utworzona nowa parafia, lecz wskutek „źródła błotnego” odstrasza tych parafian do półjścia do kościoła. Obywatele zaś zamieszkujący te dzielnice muszą opłacać podatki narówni jak wśródmieściu, a wzamian mają ciemności egipskie i muszą po kolana grzęznąć w błocie, inaczej mówiąc traktowani są jak obywatele drugiej kategorii. Być może, że władze właściwe o tem nie wiedzą (?), możeby zechciały przekonać się naocznie i minimalnym kosztem usunąć zło, które wyrządza ludziom pracy ogromne straty na obuwiu i ubraniu, a przyjezdnym zaoszczędzi dennerwowania się, wreszcie samym opiekunom miasta przyniesie zaszczyt ich wzorowej gospodarce. J. K.

Strajk. Dnia 23 października zastrajkowali koszykarze ze względów ekonomicznych.

Konfiskata. Policjant Nr 3523 obchodząc swój rewir t. j. wioskę Szewo skonfiskował karabin i inne przedmioty należące do wojska. Spisano protokół i sprawę oddano do sądu.

Miły synek. Przy ul. Stodólnej nr. 72 syn p. B. lat 19 systematycznie okradzał matkę z towarów manufakturalnych. Strata wynosi kilkadziesiąt milionów marek.

Zatrzymanie. Z miejscowego więzienia włocławskiego zbiegł aresztant Wacław Wichnowski. Policja ujęła go w Dolnym Szpetalu i osadziła pod kluczem.

Kradzież. Przy ul. Żabiej nr. 23 z mieszkania noclegowego złodzieje skradli worek z manufakturą wartości 50 milionów.

Z OKOLIC.

Pożar z podpalenia. 20 b. m. o godz. 12 i pół w nocy wybuchł pożar w zabudowaniach Piotra Koperskiego we wsi Wiązówce, gm. Rębów pow. płockiego. Ogień strawił 6 budynków ubezpieczonych w Pol. Dyr. Ubezpieczeń Wzajemnych na sumę 121.067.000mk. Prócz tego spłonęła krescencja i inwentarz martwy — nigdzie nie ubezpieczone, wartości 1.400.000 000 marek. Przyczyną pożaru — podpalenie.

Z KRAJU.

W sprawie częściowego strajku kolejowego. Zw. Maszynistów Kolejowych w Polsce informuje: od d. 18 do 20 b. m. toczyły się traktacje Zw. Maszynistów z M. K. Z., nie dały jednak pozytywnych wyników. Bowiem ministerstwo nie zgodziło się na podwyższenie wynagrodzenia godzinowego, ani też na przywrócenie stopni płac, jakie maszyniści posiadali przed wejściem w życie ustawy uposażeniowej w r. 1920. Pomimo odmowy Min. Kol. polepszenia bytu materialnego, Zarząd Zw. Maszynistów wezwał do spokoju i nie przerywania pracy. W wyniku odpowiedzi, nie przynoszącej wiadomości o poprawie bytu materialnego rozpoczął się samorzutny strajk częściowy. Głównym powodem niezadowolenia są obecne wynagrodzenia godzinowe maszynistów, przedstawiające około 1/12 wartości realnej wynagrodzenia przedwojennego. Zarząd Związku wyraża przytem obawę, że w razie niezaspokojenia żądań maszynistów strajk może ogarnąć całe kolejnictwo.

Przepisy walutowe na Górnym Śląsku. Min. Skarbu wydało okólnik w sprawie stosowania przepisów walutowych na G. Śląsku. Ogólne przepisy o zaświadczeniach walutowych

odnoszą się obecnie do wszystkich towarów załadowanych na stacjach górnośl. a eksportowanych zagranicę. Wyjątek stanowią jedynie towary wywożone przez firmy, objęte umową dewizową z dn. 28. VII. 23. Umową tą zobowiązały się pewne górnośląskie firmy do odstępowania P. K. K. P. walut zagranicznych, uzyskanych z eksportu towarów. Te firmy zwolnione zostały od składania normalnych zaświadczeń walutowych. Spis wymienionych firm będzie podawany dyrekcjom cel oraz Izbie skarbowej w Grudziądzu bezpośrednio przez komisarza dla spraw dewizowych w Katowicach.

Sąd rozjemczy w sprawie umowy górniczej na G. Śląsku. W związku z rozchwianiem się konferencji górniczej na G. Śląsku powołano do zadecydowania w tej sprawie sąd rozjemczy. Sąd ten na posiedzeniu w dn. 21 b. m. w Katowicach rozpatrując sprawę zatargu w górnictwie przyznał pracownikom 25% podwyżki od przyznanych już 130% (co razem wynosi około 180%) Przemysłowcy zaprotestowali przeciwko orzeczeniu sądu, skutkiem czego sprawa ta rozpatrywana będzie w zmienionym komplecie. Przepuszczalnie przyznane zostanie około 15%.

Z KONCERTU.

Staraniem Zarządu Tow. Przyjaciół Młodzieży i zabiegami niestrudzonej i szczerze oddanej tejże młodzieży p. rejentowej Kowalewskiej, odbył się dn. 20 października w sali Gimn. Państwowego koncert, na program którego złożyły się: śpiew solo p. N. Kwiczalowej, solo fortepian p. I. Kurpiszówny artystek z Poznania, i p. Sobieraya — skrzypce. Pani Kwiczalowa występem swym na koncercie sobotnim dowiodła nam, że jest artystką pierwszorzędą, tak pod względem pięknego i bogatego materiału wokalnego, jako też i wysokiej kultury muzycznej. Wykonany przez p. Kwiczalową wyjątek z opery Robert Djabel i prześliczny poemacik muzyczny p. t. „Latem” Wallek Walewskiego wskazują na bardzo umiejętnie wnikanie artystki w treść utworów, i doskonałą ich interpretację. W osobie p. I. Kurpiszówny poznał Włocławek już poraz trzeci, młodą, lecz nadzwyczaj utalentowaną artystkę. Scheizo cis moll. Chopina, kompozycja z okresu największego rozkwitu twórczości Mistra tonów „przerzywane poważnymi organowemi głosami chorału, któremu towarzyszą subtelne odgłosy, jakby poruszonych przez powiew wiatru strun arfy eolskiej” (H. Opieński) wykonane było przez p. Kurpiszównę bez zarzutu. Widać, że artystka rozumie i wczuwa się w utwory Chopina. Zniewolona oklaskami koncertantka dorzuciła jeszcze Nokturn Fis dur. Utwory grane przez p. K. w pierwszej części koncertu jak „Pre-ludjum” K. Szymanowskiego i „Allegro molto” I. Zaremskiego, wypadły nieco słabiej, a przyczyną tego szukać chyba należy w nieszczernej tremie, jaka artystów wykonawców zwykle prześladuje. Dowiadujemy się, że p. Kurpiszówna wraz z gronem artystów wyjeżdża na gościnny występ do Szwajcarii, później zaś na dalsze studia muzyczne do Paryża. Życzymy młodej artystce powodzenia w tych zamierzeniach i szybkiego powrotu do kraju, gdzie oczekiwac będą szczerzy Jej zwolennicy. Skrzypce miały dzielnego przedstawiciela w osobie p. J. Sobieraya, który z właściwym sobie temperamentem, pomiędzy innymi utworami, wykonał „Tańce hiszpańskie” Sarossatego, wywołując grą swoją na sali burzę oklasków. P. Brzozowski nader subtelnie akompaniował p. Sobierayowi. Koncert ten na długo pozostanie w pamięci włocławian!!

W. Niwiński.

Ogłaszajcie się w Słowie Kujawskim.

Z odczytu o lotnictwie i aeronautyce.

W dniu 24 b. m. p. inżynier Bohatyrew wygłosił w sali Nowości referat o lotnictwie i aeronautyce.

Naprzód sympatyczny prelegent przeniósł nas wspomnieniami do swych wrażeń, wyniesionych z podróży balonem z Petersburga do jezior północnej Rosji. Dalej zebrana licznie publiczność miała możność posłuchania dziejów lotnictwa i aeronautyki od ich zarania, kiedy to myśl o lataniu w powietrzu już prześladowała starożytnych, dalej, kiedy już Leonardo da Vinci miał gotowy plan lotu sztucznego ptaka aż do czasów najnowszych wynalazków w powyższej dziedzinie, aż do czasów inżyniera Stanisława Drzewieckiego, rodaka naszego. I dowiedzieliśmy się, jak poważną dziś rolę balon i samolot w komunikacji. Już dzisiaj Ameryka posiada sterowce zupełnie podobne do całych pociągów lub statków morskich. Sterowce te przewożą setki pasażerów i całe tysiące kilogramów towarów. Od San Francisco do New-Yorku codziennie przelatuje 26 samolotów wiozących korespondencje Ameryka i państwa zachodniej Europy posiadają specjalne linie komunikacyjne powietrzne, po których kursują sterowce, jak pociągi po ziemi. Stoimy w przededniu wielkich przewrotów komunikacyjnych. I rzec można śmiało, że powietrze zostało w zupełności opanowane. Społeczeństwo nasze jest mało uświadomione, jeżeli chodzi o lotnictwo i aeronautykę. Zaczem idzie i dla tych spraw brak zrozumienia. Na Zachodzie jest inaczej. I dlatego tam płyną miliony dolarów czy franków na samoloty i balony. I dlatego fabrykuje się dziesiątki tysięcy aeroplanów i sterowców, co z chwilą wybuchu wojny stają się najgroźniejszą z nowych broni. My musimy dobrze to sobie uprzytomnić. My musimy tę sprawę poprzeć a przede.

I prelegent zauważa, że napewno największe zrozumienia dla tych rzeczy okażą sfery pracujące i inteligencja. Nie tracić pieniędzy na Sopoty, ale dawać na lotnictwo. „My musimy dążyć do tego, żeby nad Polską ziemią polskie było przestworze” — zakończył niezwykle interesujący odczyt p. Bohatyrew. Huczne a rzesiste oklaski popłynęły w nagrodę.

Do większego zainteresowania odczytem bezwątpienia przyczyniły się b. ciekawe obrazy kinematograficzne, przezroczy, no i b. grzeczne dowcipy miłego prelegenta. Z góry jesteśmy przeświadczeni, że to nie raz ostatni słyszymy p. inżyniera Bohatyrewa. Prosilibyśmy bardzo o powtórzenie odczytu dla szerszych warstw pracującej ludności Włocławka. A może zainteresuje się też i ziemiaństwo okoliczne? Ze smutkiem wyznać trzeba, że odczyt nie cieszył się zbyt wielkim poparciem u sfer bogatszych. Chciałbym to tłumaczyć brakiem uświadomienia, nie inaczej. Ale czasby i tam zrozumieć te sprawy. Goplan.

TELEGRAMY.

Układ angielsko-polski.

LONDYN 25.X. (P. A. T.) Evening Standard donosi, iż zakończyły się tu rokowania w sprawie zawarcia układu handlowego angielsko-polskiego. Pozostaje jednak tylko kłauzula, wymagająca zgody rządu polskiego.

Dolar i marka polska w Gdańsku.

GDAŃSK 25 X. (Pat.) Kurs dolara, który wczoraj wynosił 80 do 90 miliardów, podskoczył dziś o godz. 10 do 180 miliardów. Markę polską sprzedawano tylko za dolary. Kurs marki polskiej wynosi już w tym samym czasie t. j. o godz. 10—1.300.000 w placeniu. Przed rozpoczęciem się giełdy dolar spadł na 100 miliardów. Na pojutrze kupowano dolar za 200

miljardów. Po giełdzie nastąpiło znów wzmocnienie zarówno kursu dolara jak i marki polskiej. Obrotów w walucie niemieckiej nie dokonywano.

Z sejmiku śląskiego.

KATOWICE (AW). Sytuacja wytworzona przez rezygnację marszałka sejmiku śląskiego, Wolnego, narazie nie uległa zmianie. Jest w toku akcja, mająca na celu skłonienie marszałka do cofnięcia swej rezygnacji. Sprawy bieżące załatwia obecnie wicemarszałek, Grajek. Wybory marszałka mają się odbyć na najbliższym posiedzeniu sejmiku, w piątek 26 go b. m.

Ofiarności papieża.

RZYM 25.X. Pat. Oprócz ostatnich ofiar, złożonych przez papieża na cele niesienia pomocy ubogiej ludności w Niemczech, dziś ogłoszony wykaz ofiar watykańskich stwierdza, iż papież przeznaczył. W ciągu roku na cele dobroczynne 21 milionów lirów. Suma ta nie obejmuje kwot, zaofiarowanych z związku z wojną turecko-grecką i katastrofą w Japonii.

Stanowisko Francji.

PARYŻ 25.X. Pat. W związku z ostatnimi wypadkami w Niemczech, „Jurnal des Debats” w ten sposób określa stanowisko opinii publicznej Francji: Pozostaniemy widzami anarchii niemieckiej do czasu, aż dojdą do władzy uczciwi ludzie, zdecydowani wytknąć błędy swych poprzedników i przeciwstawić się prądowi szowinizmu. Gdyby w międzyczasie wydarzyły się korzystne zmiany w dziedzinie przywrócenia porządku w Niemczech oraz bezpieczeństwa Francji—zmiany te przyjmujemy do wiadomości.

Katastrofa na morzu.

PARYŻ, 25.X. (P.A.T.). Według „Newport New.”, parowiec angielski „Westmerland” zatonął podczas burzy. Przypuszczają, iż 80 ludzi załogi zginęło.

Delegat brazylijski do Ligi Narodów.

PARYŻ, 25.X. PAT. Były brazylijski Minister Spraw Zagranicznych obecny ambasador Brazylii w Paryżu, Souza Dantas, mianowany został delegatem Brazylii do Ligi Narodów.

Walki w Nadrenji.

MOGUNCJA 25.X. Pat. Robotnicy przeciwstawiają się zaprowadzeniu republiki nadreńskiej. Około 30 separatystów przybyło tu samochodem ciężarowym, zmuszeni jednak byli wkrótce do powrotu. Tłum kilkakrotnie manifestował. W rezultacie wynikłej strzelaniny są zabici i ranni.

KOBLENCJA 25.X. Pat. Separatyści zajęli Wiesbaden i Duisburg. Wojsko francuskie utrzymuje spokój w okręgu Bonn i Wiesbaden. Urzędnicy miejscy i podprefektury w Trewirze podjęli pracę na nowo. Urzędnicy miejscy w Brülmm i w Pitsburgu uznali nową władzę.

Wysiedlenie wybitnych komunistów.

BERLIN 25.X. (Russpress) Wskutek rozkazu rządu bawarskiego, wzbarniającego obywatelom Rosji sow. prawa pobytu na terytorium bawarskim, musiało opuścić Kissingen kilkunastu wybitnych komunistów, znajdujących się tam rzekomo dla odpoczynku i kuracji. Z Kissingen wyjechali, między innymi: sowieccy przedstawiciele w Berlinie — Krenstinskij i w Londynie — Rakowski, redaktor Izwestji — Stieklów-Nahamkes, przewo-

dniczący sądu najwyższego w Moskwie — Stuczka, zastępca prezesa rady komisarzy ludowych — Ciurupa, zastępca komisarza skarbu — Władimirow i inni. Przedstawiciel bawarski w Berlinie otrzymał rozkaz zaprzestania wydawania wiz do Bawarii obywatelom sowieckim.

Zamknięcie drukarni komunistycznej.

BERLIN 24. X. (Pat.) Prezydium policji donosi: Komunistyczną drukarnię we Friedrichstadt, na zlecenie komendanta wojskowego, zamknięto i opieczętowano z powodu tego, iż w ostatnich dniach drukowano w niej liczne odezwy, wzywające do uzbrojenia proletariatu i nawołujące do strajku jeneralnego.

Nieprawdziwa wersja.

REWEL, 25.X. (Pat.) Estońska agencja telegraficzna). Wobec pogłoski, zamieszczonej w prasie, jakoby w końcu listopada miała się odbyć w Kownie konferencja ministrów spraw granicznych trzech państw bałtyckich; Estońska Ag. tel. upoważniona jest do stwierdzenia, iż estońskiemu ministerstwu spraw zagranicznych nie jest nic wiadomem o podobnej decyzji.

ci agitatorzy przeszli w Rosji sow. specjalne kursy propagandy.

Pamiętnik Kuropatkina.

ROWEL 24. X. (Rps.) Rząd sow. ogłosił drukiem pamiętnik jen. Kuropatkina, głównodowodzącego armją rosyjską podczas wojny japońskiej. Pamiętnik ten znajdował się w archiwach państwowych i zawiera wiele ciekawych danych o wpływach, panujących przed wojną japońską na dworze cesarskim.

Koniec buntu wojskowego w Grecji.

ATENY 24.X. Pat. 5 zrewoltowanych batalionów oddało Kilkis w ręce armji regularnej. W całej Grecji przywrócono spokój z wyjątkiem Peloponezu, dokąd schronił się Metaksas.

ATENY 24.X. Pat. Flota blokuje Peloponez. Sytuacja zrewoltowanych jest beznadziejna.

ATENY 25.X. Pat. Generalowie Leonardopulos i Cargalidis, kierownicy obecnego ruchu, wydali proklamację, w której domagają się rozwiązania komitetu rewolucyjnego i dymisji rządu.

D R U K I

wszelkiego rodzaju wykonuje szybko gu-
— stownie i po cenach umiarkowanych —

Drukarnia Diecezjalna

Brzeska 4 — Telefon 26.

Rozruchy przeciw-żydowskie w Moskwie.

MOSKWA, 25.X. (Aj. Wsch.) W ubiegłą niedzielę, w dzielnicy robotniczej Moskwy, Krasnaja Presnia, wybuchły poważne rozruchy przeciwżydowskie. Policja miejscowa nie zdołała uspokoić napastników, wobec czego wezwano oddziały czterydziestki. Wskutek starcia robotników z policją kilkanaście osób odniosło ciężkie i cięższe rany.

Egzekucje w Moskwie.

RYGA 24. X. (Rps.) Jak donoszą z Moskwy, czterydziestka, prowadząca śledztwo w sprawie ostatniego spisku antybolszewickiego, rozstrzelała dotychczas 182 osoby, podejrzane o udział w tym spisku i należące przeważnie do kół inteligencji.

Aresztowanie komunistów.

RYGA 24.X. (Rps.) Tutejszej policji politycznej udało się wykryć i aresztować specjalną grupę agitatorów, wysłaną przez sekcję lotewską III międzynarodówki do Łotwy w celu ożywienia roboty agitacyjnej i udo-skonolenia organizacji komunistycznej. Aresztowano 10 osób, u których znaleziono materiały stwierdzające, iż w krótkim czasie zdążyły one utworzyć na terenie Łotwy szereg nowych organizacji komunistycznych. Wszyscy

Z wydawnictw.

Przewodnik Ubezpieczeniowy. Ukazał się Nr. 20 „Przewodnika Ubezpieczeniowego” z 15 b. m. i zawiera treść następującą: Reasekuracja przez M. Kloczewskiego. walka skuteczna z pożarami masowymi — przez Gustawa Woyzbun Paszkiewiczza, Prawodawstwo pożarnicze. — Spustoszenia pożarowe przez Kostan-tego Wyszackiego. — Kronika — Obwieszczenia P.D.U.W. — Recenzje i t. d. W dziale kroniki zwraca uwagę ciekawa korespondencja „Z ziemi Kujawskiej”.

Tygodnika „Rozwój” poświęconego sprawie żydowskiej opuścił № 42 zawierający następującą treść: Spiżony ton — M. W., Żydzi wobec wybuchu prochowni — R. R., Roderyk Stolheim — taktyka żydów w interesach. Ruch spółdzielczy na Śląsku — E. R., Z księgi zdrad żydowskich — wierny czytelnik. Jak się dzieje w Kijowie, Judaica, Pogłoski, Zagranica. Z życia rozwojowego. Ciekawa broszura.

Niedawno wyszła w Warszawie broszura p. t. „Skarb Państwa a kredyt moralny” napisał i wydał Leon Stachowski.

Broszura ta podaje nowe sposoby naprawy Skarbu i walki z drożyzną, paskarstwem i spekulacją, porusza również tak ważne zagadnienia jak: Ochrona lokatorów i przechowanie długoterminowych zobowiązań przedwojennych.

Broszura ta została rozesłana wszystkim posłom, senatorom i człon-

kom rządu; sprzedaje się we wszystkich księgarniach, cena 1.500 marek.

Skład główny: Warszawa, Marszałkowska Nr. 123 m. 11 telefon 239—10 u Leona Stachowskiego.

KILKUWIERSZÓWKI.

× Od 20 b. m. przestały kursować aeroplany na linii Berlin—Gdańsk—Królewiec—Ryga.

× Mający się odbyć w Kottbus proces o zdradę stanu, wytoczony przeciwko uczestnikom buntu w Kistrzynie, toczyć się będzie przy drzwiach zamkniętych. Wszyscy, biorący udział w procesie, zostaną zobowiązani do zachowania tajemnicy.

× Rząd angielski ogłosił projekt 5 proc. pożyczki na sumę 9.000.000 funtów sterlingów, które użyte będą na roboty irygacyjne, na podniesienie kultury rolnej, rozbudowę sieci kolejowych, portów i ośrodków przemysłu w dominium południowo afrykańskim.

× Import amerykański z Europy w 1922/23 w porównaniu do lat poprzednich wzrósł o 40 proc., a w stosunku do ostatniego roku przedwojennego o 30 proc. Natomiast eksport amerykański do Europy (artykułów żywnościowych i surowców) zmniejszył się. Import do Ameryki wzrósł znacznie z Anglii, Belgii, Holandii, Niemiec i krajów skandynawskich. W dziedzinie eksportu z Ameryki wzrosła znacznie tylko rubryka samochodów.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJĄ

Z WŁOCŁAWKA ODCHODZĄ:

do Gdańska:

kurjer warszawski „ „ 2.53
osobowy warszawski o godz. 12.12
kurjer bukareszteński „ „ 13.37
osobowy warszawski „ „ 24.00

do Bydgoszczy:

osobowy warszawski o godz. 3.46

do Poznania:

osobowy warszawski o godz. 24.00
kurjer warszawski „ „ 2.53

do Torunia:

osobowy warszawski o godz. 19.28
osobowo-towarowy o godz. 8.15

do Łodzi:

osobowy gdański o godz. 5.08
osobowy ciechociński „ „ 7.35
osobowy gdański o godz. 16.43

do Warszawy:

kurjer poznański o godz. 2.22
osobowy gdańsko-poznański 5.00
osobowy ciechociński o godz. 7.58
osobowy bydgoski „ „ 12.06
osobowy gdański „ „ 16.43

do Warszawy, Lwowa i Bukaresztu:

kurjer gdański „ „ o godz. 15.32
Pociągi odchodzące z Włocławka o 7.50, 12.12, 16.43 i 19.28 iść będą przez Skierniewice, gdzie będzie połączenie od i do kurjerów krakowskich.

Kurjer warszawski do Gdańska iść będzie przez Inowrocław z przesiedaniem do kurjera Poznań—Gdańsk.

ROZKŁAD JAZDY PAROSTATRÓW.

Włocławek — Płock godz. 6 rano,
„ 2.15 p.p.
Płock — Włocławek godz. 9 rano,
„ 7 wiecz.

OGŁOSZENIA DROBNE.

Dziewczyna do dzieci potrzebna od zaraz. Zgłosić się na ul. Biskupią № 11 m. 12 w porze popołudniowej. 234

Dziewczyna jako służąca do wszystkiego do bezdzietnego małżeństwa na dobrych warunkach potrzebna. Wymagane dobre świadectwa. Zgłoszenia piśmienne wraz z podpisami świadectw i podaniem swego adresu przesyłać: Toruń ul. Bydgoska 72. Mazusiowa. 235